

Sygn. akt I CSK 360/20

POSTANOWIENIE

Dnia 16 grudnia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Władysław Pawlak

w sprawie z powództwa Banku [...] S.A. w W.

przeciwko M. S.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 16 grudnia 2020 r.,

na skutek skargi kasacyjnej pozwanej

od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 1 lipca 2019 r., sygn. akt VI ACa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od pozwanej na rzecz strony powodowej kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset) zł, tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną pozwanej M.S. od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 1 lipca 2019 r., sygn. akt VI ACa [...] Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Zatem nie w każdej sprawie, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. W judykaturze Sądu Najwyższego, odwołującej się do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu, jeszcze w okresie obowiązywania kasacji zostało utrwalone stanowisko, że ograniczenie dostępności i dopuszczalności kasacji nie jest sprzeczne z Konstytucją RP, ani z wiążącymi Polskę postanowieniami konwencji międzynarodowych (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2001 r., III CZP 49/00, OSNC 2001, Nr 4, poz. 53).

Podstawowym celem postępowania kasacyjnego jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurysprudencji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147).

W skardze kasacyjnej pozwana zarzuciła naruszenie prawa materialnego, tj. art. 21¹ k.c. (chodzi zapewne o art. 22¹ k.c.) w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 14 lutego 2003 r. o zmianie ustawy Kodeks cywilny oraz niektórych ustaw

w zw. z art. 385¹ § 1 k.c. przez zawężenie ustawowej definicji konsumenta i nieprawidłowe uznanie, że przepis ten nie znajduje zastosowania w sprawie, podczas gdy z prawidłowo ustalonego stanu faktycznego jednoznacznie wynika, że pozwana zawierając z powódką w dniu 9 czerwca 2003 r. umowę kredytu hipotecznego wypełniła ustawowe przesłanki uznania jej za konsumenta, co w konsekwencji doprowadziło do błędnego przyjęcia braku podstaw do zastosowania przepisów, których celem jest ochrona konsumenta, w szczególności dotyczących kontroli abuzywności postanowień zawartej przez strony umowy,

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej skarżąca oparła na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Przesłanka ta nie została jednak spełniona.

Przewidziana w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. oczywista zasadność skargi kasacyjnej zachodzi wówczas, gdy z jej treści, bez potrzeby głębszej analizy oraz szczegółowych rozważań, wynika, że przytoczone podstawy kasacyjne uzasadniają uwzględnienie skargi. W wypadku, gdy strona skarżąca twierdzi, że jej skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, powinna przedstawić argumentację prawną, wyjaśniającą w czym ta oczywistość się wyraża oraz uzasadnić to twierdzenie. Powinna w związku z tym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia prawa materialnego i procesowego, polegającą na jego oczywistości *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49, z dnia 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006, nr 4, poz. 75, z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, nie publ., z dnia 29 kwietnia 2015 r., II CSK 589/14, nie publ.). Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 października 2015 r., IV CSK 189/15 nie publ. i przywołane tam orzecznictwo).

Oczywistą zasadność skargi kasacyjnej skarżąca wywodzi z naruszenia prawa materialnego, tj. art. 21¹ k.c. (chodzi zapewne o art. 22¹ k.c.), który w wersji mającej zastosowanie w sprawie brzmiał: za konsumenta uważa się osobę fizyczną

dokonującą czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z działalnością gospodarczą lub zawodową.

Z wiążących w postępowaniu kasacyjnym ustaleń faktycznych (art. 398¹³ § 2 k.p.c.) wynika, że pozwana sporny kredyt zaciągnęła w dniu 2003 r. na nabycie lokalu, położonego w W., w celu prowadzenia w nim działalności gospodarczej w postaci gabinetu stomatologicznego i dostosowała go na potrzeby tej działalności (k. 378). Przed zawarciem tej umowy przedmiotowy lokal najmowała w tym celu. W tym lokalu pozwana prowadziła działalność gospodarczą do 2012 r., po czym darowała go córce.

W wyroku z dnia 18 września 2019 r., IV CSK 334/18 (nie publ.), Sąd Najwyższy, uwzględniając także wcześniejsze orzecznictwo wyjaśnił, że nie może być uważana za konsumenta w rozumieniu art. 22¹ k.c. osoba fizyczna, która w określonych stosunkach umownych z bankiem jest w istocie przedsiębiorcą, zawodowcem, profesjonalistą, albowiem w ten sposób dochodzi do swoistego „zamazywania” różnic między konsumentem, a nie - konsumentem. Nie jest w takiej sytuacji wyłączone niebezpieczeństwo manipulowania przez kontrahentów banków będących osobami fizycznymi, twierdzeniami o przysługującym im statusie konsumenta i związaną z tym ochroną prawną, w zależności od powodzenia lub niepowodzenia finansowego określonych transakcji. Może to bowiem doprowadzić do powstania stanu niepewności co do charakteru wynikających z tego rodzaju umów.

W tym kontekście nie można przyjąć, że w stanie faktycznym sprawy, w świetle pisemnych motywów Sądu drugiej instancji, nieprzypisanie pozwanej statusu konsumenta w rozumieniu art. 22¹ k.c. przesądza o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej w powyższym rozumieniu przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W postępowaniu kasacyjnym, przez wzgląd na kognicję wyznaczoną art. 398¹³ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy nie jest uprawniony do brania pod uwagę z urzędu innych ewentualnych naruszeń prawa, poza podniesionymi w podstawach skargi, chyba że zachodzi nieważność postępowania przed sądem odwoławczym.

Z powyższych względów, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania, a o kosztach postępowania kasacyjnego orzekł na podstawie art. 98 § 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c., art. 398²¹ k.p.c. i art. 391 § 1 k.p.c. oraz art. 108 § 1 k.p.c. Na zasądzone koszty składa się wynagrodzenie za zastępstwo procesowe ustalone według minimalnej stawki taryfowej (§ 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 i § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych, jedn. tekst: Dz. U. z 2018, poz. 265).